

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 727

van **KATRIEN SCHRYVERS**

datum: 21 mei 2021

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Universiteiten en hogescholen - Mantelzorgstatuut voor studenten

Heel wat kinderen en jongeren in Vlaanderen tussen 10 en 24 jaar groeien op in een gezin waar de moeder of vader ernstig ziek is of een chronische aandoening heeft. Uit een studie van Kind en Samenleving blijkt dat heel wat kinderen en jongeren binnen hun gezin ook mee de zorg opnemen voor hun zieke moeder of vader of voor broers en zusjes. Exacte cijfers zijn niet voorhanden, maar geschat wordt dat het gaat om zo'n 40.000 kinderen en jongeren. De rol die deze kinderen en jongeren op zich nemen, heeft heel wat gevolgen voor hun eigen leven en ontwikkeling. De studie van Kind en Samenleving spreekt zelfs van een mogelijke stagnatie van de persoonlijke ontwikkeling van jonge mantelzorgers, een beperkt eigen leven en beperkte vrije tijd, moeilijkheden met de studies tot een achterstand op school. Op 6 januari 2016 keurde het Vlaams Parlement mijn voorstel van resolutie goed betreffende de ondersteuning van jonge mantelzorgers (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-2016, nr. 501/4).

In sommige hogescholen en universiteiten kunnen studenten het statuut van mantelzorger aanvragen, bv. in de UCLL (University Colleges Leuven-Limburg) of de Hogeschool West-Vlaanderen. Studenten met zo'n statuut kunnen bijvoorbeeld een meer flexibele behandeling krijgen bij de planning van examens of bij het opvolgen van deadlines voor opdrachten. Ook kunnen zij bijvoorbeeld de les verlaten wanneer er zich thuis een dringende crisis voordoet. Voormalig minister van Onderwijs Crevits stond zeer positief tegenover zulke initiatieven van hogescholen en universiteiten. De instellingen zijn er echter vrij in om voorwaarden vast te stellen om eventueel zo'n statuut te kunnen aanbieden. Uit mijn contacten met jonge mantelzorgers kan ik afleiden dat het heel sterk geapprecieerd wordt en voor de betrokkenen een groot verschil maakt als de onderwijsinstelling de specifieke situatie van studenten-mantelzorgers erkent.

Jonge mantelzorgers kunnen echter nog jonger zijn. Het is dan ook goed dat er naar de leefsituatie van jonge mantelzorgers recentelijk twee onderzoeken werden opgezet. Ten eerste, de Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) survey, georganiseerd door de Universiteit Gent. Ten tweede, werden drie deelonderzoeken over jonge mantelzorgers ingebracht in het onderzoek 'Loopbanen in het secundair onderwijs' (LiSO). De resultaten daarvan zouden verwacht worden in de eerste helft van 2021 (aldus minister Beke tijdens de commissievergadering van 8 december 2020).

1. In hoeverre wordt momenteel door universiteiten en hogescholen gewerkt met mantelzorgcontracten? Is bekend hoeveel studenten zo'n contract hebben onderschreven?
2. Is er ter zake al een evaluatie gebeurd door de eerste initiatiefnemers van dergelijke mantelzorgcontacten?
3. Zal de minister alle hogescholen en universiteiten aanmoedigen om toch werk te maken van een mantelzorgstatuut voor studenten die de zorg van een gezinslid mee op zich nemen?
4. Heeft de minister al kennis kunnen nemen van de resultaten van de onderzoeken naar de leefsituatie van jonge mantelzorgers? Wat waren de conclusies? Welke beleidsaanbevelingen worden gedaan voor het onderwijs op verschillende niveaus? Hoe zal de minister daarmee aan de slag gaan?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 727 van 21 mei 2021

van **KATRIEN SCHRYVERS**

1. Alle hogescholen vinden het belangrijk om gelijke onderwijskansen te garanderen voor elke student. Indien een student tijdelijk zorg moet dragen voor een familielid en nood heeft aan bepaalde faciliteiten, wordt dit op maat en binnen de opleiding bekeken.

Bij sommige instellingen bestaat er effectief een apart statuut van mantelzorger. Bij andere instellingen is er geen apart statuut, maar valt het onder 'bijzondere individuele omstandigheden' en wordt duidelijk gecommuniceerd dat mantelzorg daaronder valt.

Er zijn geen cijfers beschikbaar, net omdat sommige instellingen geen apart statuut 'mantelzorger' hebben en deze studenten bij het statuut 'bijzondere individuele omstandigheden' opgenomen worden.

Wat de universiteiten betreft, is het beeld vergelijkbaar: geen enkele universiteit hanteert een apart statuut voor mantelzorgers, maar studenten-mantelzorgers worden opgenomen binnen andere 'statuten' en er wordt gezocht naar oplossingen op maat. Er zijn dus geen cijfers, maar er wordt gemeld dat het slechts om een beperkt aantal studenten gaat. Aan de UAntwerpen kunnen studenten steeds met hun vraag terecht bij de facultaire ombudspersoon. De ombudspersoon en de betrokken docenten kijken dan naar een oplossing op maat. Aan de UHasselt kunnen studenten - mantelzorg faciliteiten aanvragen. Op de website van de instelling vinden de studenten de nodige informatie. KU Leuven heeft evenmin een apart statuut voor mantelzorgers, maar bij individuele vragen wordt naar oplossingen op maat gezocht.

Aan de VUB vallen mantelzorgers onder 'ReFlex' (Redelijke Flexibiliteit). Dit is een statuut bedoeld voor studenten die studeren en zich in een bijzondere situatie bevinden. Er zijn een aantal vaste groepen erkend in het onderwijs- en examenreglement (o.a. de studenten met een functiebeperking) maar elke student die zich in een bijzondere situatie bevindt, kan de vraag stellen naar faciliteiten. Mantelzorgers maken deel uit van de restgroep 'andere bijzondere situatie' en hun statuut is geldig gedurende 1 academiejaar, verlenging is mogelijk. Mogelijke maatregelen zijn examenspreiding, spreiding van deadline, lessen kunnen verlaten en afwezigheid tijdens verplichte lessen.

De mantelzorgers vallen bij UGent onder het bijzonder statuut Uitzonderlijke Sociale en Individuele Omstandigheid (UISO). Dit is geen apart statuut, maar alle mantelzorgers krijgen dit UISO statuut waarmee ze kunnen afwezig zijn bij verplichte lessen en practica, testen en examens verplaatsen, feedback verplaatsen.

2. De werking wordt bij de meeste hogescholen continu geëvalueerd en wordt beschouwd als een dynamisch, levend dossier. Enkele instellingen organiseren (online) bevestigingen bij studerende mantelzorgers.

Uit evaluaties blijkt verder dat er meer aanvragen zijn en het statuut bekender lijkt te worden bij het personeel (docenten, opleidingshoofden, ...) waardoor doorverwijzing naar studie- en trajectbegeleider sneller gebeurt. Studenten die het statuut aanvragen, zijn zeer tevreden over de ondersteuning die ze krijgen. Daartegenover wordt

opgemerkt dat er nog steeds een drempel ervaren wordt om dit statuut aan te vragen. Enerzijds omdat de studenten dit niet graag bekend maken aan de hogeronderwijsinstellingen, anderzijds omdat de zorg in het dagelijkse leven als normale zaak beschouwd wordt en ze niet als anders behandeld willen worden. Mantelzorg-studenten nemen daarom niet altijd zelf initiatief om een aanvraag te doen. Vaak is een extra aanmoediging van bijvoorbeeld een docent of trajectbegeleider nodig.

Naast de onderwijs- en examenmaatregelen nemen enkele instellingen ook kleinere initiatieven om de mantelzorgers een hart onder de riem te steken, zoals

- op de Dag van de Mantelzorger de mantelzorgers in de bloemen zetten en hen een geschenkje bezorgen;
- bredere acties waarbij elke student een persoonlijk kaartje kan sturen naar een mantelzorger die hij kent. De instelling draagt de kosten voor de verzending;
- affiches en flyers die verspreid worden;
- een eigen Dag van de Mantelzorg om studenten die studeren en werken combineren te vieren;
- organiseren van workshops om studenten die mantelzorger of potentieel mantelzorger zijn te informeren en ondersteunen (bv. wat is mantelzorg, bij welke diensten kan je terecht, hoe kan je verbindend communiceren met de persoon waarvoor je zorgt, zelfzorgtechnieken, ...)

Sommige hogescholen hebben een heel uitgewerkt beleid. Ik geef graag enkele voorbeelden:

- [Mantelzorgvriendelijk hogeschoolbeleid | Hogeschool VIVES](#)
- UCLL: onderzoeksrapport mantelzorg (in bijlage)
- HOGENT:

In 2020 werd door een samenwerking tussen het departement Sociaal-Agogisch Werk en Gezondheidszorg, het onderzoekscentrum 360° Zorg en Welzijn, STUVO én het Steunpunt mantelzorg (vereniging van gebruikers en mantelzorgers) een verkennend onderzoek gestart rond de situatie en noden van HOGENT-studenten die mantelzorg opnemen. Ook werd en wordt nog steeds ingezet op sensibilisering en ondersteuning, via online workshops door Steunpunt mantelzorg en STUVO, en individuele begeleiding en advies door STUVO.

In de toekomst wil HOGENT de aandacht voor studerende mantelzorgers verder uitbouwen, en onderzoeken welke acties en ondersteuningsmaatregelen in hun onderwijssetting aangewezen zijn om de combinatie studeren-zorg te faciliteren. De doelstelling is tweevoudig. In de eerste plaats wensen ze een beter zicht te verkrijgen op de thematiek van studerende mantelzorgers. Ten tweede zullen ze een framework ontwikkelen voor de ondersteuning van studerende mantelzorgers en een aantal concrete sensibiliserings- en ondersteuningsinitiatieven uitwerken.

Bij de universiteiten is het beeld ook hier gelijklopend, met dien verstande dat het slechts gaat om een beperkt aantal studenten en er daardoor geen breed beleid specifiek rond mantelzorg wordt uitgerold zoals aan sommige hogescholen.

3. Ik wil de hoger onderwijsinstellingen vooral aanmoedigen om studenten met bijzondere noden zoveel mogelijk op maat te bedienen. Belangrijk is dat de noden van mantelzorgers erkend worden en dat ze faciliteiten kunnen krijgen. Of dit gepaard moet gaan met een apart statuut voor deze studenten, daar kunnen de instellingen zelf het best over oordelen.
4. De eindresultaten en de aanbevelingen van de onderzoeken naar jonge mantelzorgers worden pas opgeleverd tegen eind juni 2021.

BIJLAGE

[UCLL 485984-SocMut-Onderzoeksrapport student mantelzorg](#)